

Előfizetési árak:	
Egész évre	12 frt
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy óra	1 "
— Egyen szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:
Fleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
munkáinak feladására vonatkozó felszám-
lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
Nagy-Becskerek,
Zápolya-utca 1-85 szám,
hová a lap szellemi részét, illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

Szászok és románok.

Nagybecskerek, április 29.

„Vakulj külföld!” Erre variálták a szélső románok az ismert magyar szállóigét, midőn néhány évvel ezelőtt elhatározták, hogy ők többé nem mennek be a magyar parlamentbe. Port hintettek azzal a tájékozatlan idegen közvélemény szemébe. El akarták hitetni, hogy a magyarok „pressziója” kényszerítette őket, a szegény „elnyomottakat”, e lépésre. És nemrég már elég vakmerőségük volt a külföld előtt azt állítani, hogy a románok Magyarországon nem is élveznek politikai jogokat; hisz a képviselőházba sem eresztik be őket! „Vakulj külföld!” Talán akad, aki ezt a rémjesét is elhiszi. Nos, akadt ugyan annak idején egy pár lap, amely közölte, de ma már alig van még akár a „latin unió” körében is számottevő tényező, akinek az oláh fillentés komolyan szemet szurna. Nem is igen folytatják ők a rágalmazásnak ezt a nemét. Majd találják ők más „érveket” igazuk mellett. Hátha összeállnak a szászokkal, hogy azután így megerősödvé indulhassanak a gyűlölt magyar állam hegemoniája ellen!

A szász nemzetiség pedig nem hiába „prudens ac circumspectus”. Lefőzte őket. Kereken visszautasította a „hizelgő” ajánlatot. És hegyibe meglehetősen kemény leckét adott nekik abból, hogy mi az okatlan passzivitás és mi a józan politika.

Egy erdélyrészi szásznemzetiségi pártlap minap behatóan tárgyalta az okokat, melyek a szászok higgadt felfogásu többségét arra birták, hogy a krassai „zöldek” által nekik felajánlott fuziót a román „nemzeti párttal” el ne fogadják. Ez okok elseje a románok passzivitási politikája, melyet a szászok kétélű fegyvernek tekintenek; kevésbé sújtja, egymondják helyesen, az ellenfélt, mint

inkább mély sebeket ejt azon, aki alkalmazza. Folytatólag kifejti a szász lap, hogy a passzivitás a románok ügyének többet ártott, mint amennyit használt, a mennyiben a „magyar rendszerrel” szemben ez a magatartás csupán afféle platói tiltakozás, magyar részről pedig még olyanok körében is, akik addig jóakarattal voltak az oláhok iránt, merő visszatetszést szült.

Az ajánlat visszautasításának másik főokul a szászok közlönye nagyon taláiban hangsúlyozza azt a legkevésbé sem válogatósi módot, ahogy a románok szövetséges elemek után néznek. Nem állják ők a legszélsőbb, államellenes pártok barátságát sem. Jók nekik az ifjúségek, a bécsi antiszemiták, a nemzetközi szocialisták épügy, miként a „néppárt” reakcionáriusai. És végül a jó szászokat szerették volna lépni csalni. Ezek pedig szépen megköszönték e szövetséget.

Elismerés és dicséret illeti a szászok józan többségét, amiért ők a román tulzokkal karöltve haladni nem akarnak. Tudják ők jól, hogy a törvényes alapon álló aktivitás nekik is, a közös magyar hazának is többet ér, mint az ezzeveszett, jóra való eredményre nem vezető passzív dacolás, mely végre is csak arra való, hogy a tájékozatlan külföld szemébe ideig-óráig port hintsen.

Használják fel a románok is a törvény-biztosított eszközöket teljesíthető óhajaik megvalósítására, és ne zárják ki önmagukat a törvényhozás házából, öblös szájjal hirdetve a kapu előtt, hogy a ház urai nem eresztik be őket.

Köszönet illeti — ismételjük — a szászokat, hogy az oláh tulzókat nem követték a passzivitás, a törvénytelenység s a hazaárulás lejtőjére.

A bosnyák vasutak.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április, 28

A bosnyák vasutakról és a bosnyák vasuti politikáról tartott előadást Szokolay Kornél szombaton este az akadémiában a Közgazdasági Társaság közlekedési szakosztályának ülésén. A fölolvasó bőven fölhasználta a rendelkezésére állott statisztikai adatokat és igyekezett megtenni a részrehajlatlan összehasonlítást a bosnyák és a többi balkánfélszigeti vasutak között, ami kivétel nélkül a bosnyák vasutak előnyére üt ki, aminthogy a fölolvasó általában arra az eredményre jut, hogy a Kállay Béni kormányzás alatt álló okkupált tartományok vasutai ugyancsak, mint adminisztracionális tekintetben nagyon kedvezően állanak, amellet, hogy határozottan szolgálják fényes sikerű okkupacionális politikánk törekvéseit.

A fölolvasó a bevezetésben utalván arra a fontosságra, amelylyel az európai kelet általában, különösen pedig Bosnyákország és Hercegovina bírnak Magyarországra nézve, kivánatosnak tartja, hogy minél jobban megismerjük az okkupált tartományokat, amit annál könnyebben megtehetünk, mert a bosnyák vasutakon a kocsik kényelme kielégítheti az európai komforthoz szokott utazót is; hálókosik közlekednek, a szolgálat udvarias és megbízható olyannyira, hogy vasuti szerencsétlenség még nem történt, a vonatok pedig pontosan, menetrendszerűleg közlekednek. A bosnyák vasuti politikának alapjában véve két célt kell szem előtt tartania: az egyik az összeköttetés Európával, a másik az összeköttetés a tengerrel. Összeköttetésük Európával az okkupált tartományok vasuti hálózatának Brodnál van, a tengerrel Metkovicnál. Metkovic azonban ugy geográfiai fekvésénél, mint kikötőjének alkotásánál fogva alkalmatlan a bosnyák tengeri forgalom közvetítésére és kifejlesztésére, ezért részint már kézen, részint már tervben van Szerajevo vasuti összeköttetése Spalatoval, Janjicin, Bugojnon és Arsanon át. Ez lesz Dalmácia egyetlen vasuti összeköttetése a monarchiával, úgy hogy ennek teljes kiépülése után Budapest lesz nemcsak a bosnyák, hanem a dalmát vasuti forgalomnak is a gőcpontja, a mennyiben ilyenmódon mindakettő Brodnál átjön a m. kir. államvasutakra. Ennek a kedvező helyzetnek a kiaknázhatása végett azonban szükséges volna a mostaninál rövidebb és gyorsabb összeköttetés Budapest és Brod között.

— Jól van! Kivánságod teljesülni fog Azután minden elcsöndesedett.

Az idő bámulatos gyorsasággal repült és Mr. Halwool mindennap egy nappal fiatalabb lett. Szeretett felesége pedig természetesen kétszer gyorsabban öregedett, úgy hogy nem sokára egyforma öregek, vagy ha úgy tetszik, fiatalok lettek.

Ijesztő dolgok kezdettek jelentkezni. Harold fia már megházasodott és harminczhárom éves volt, ő maga pedig az apa, tizenhét esztendőssé fiatalodott! De a legrettenetesebb az volt a dologban, hogy e hosszú, munkás életben szerzett tapasztalatokat nem felejtette el és lelke ötven éves maradt, de valami titkos erő ellenállhatatlanul arra kényszerítette, hogy külsőleg és látszólag úgy viselje magát, mint a hogy a saját korabeli suhancok szokták. Különös látvány volt, a miat fiának menyegőjén zsebeit gyerekek módra díóval és mindenféle édességgel sutyomban teletömte. Felesége nagyon vigyázott rá, hogy ilyen éretlenségeket ne csináljon, de mindhiába! Rettenetesen haragudott is érte magára, de a belső kényszernek nem tudott ellentállni.

Mrs. Halwool eleinte nagyon megörült neki, hogy férjeura egyre-másra fiatalodik, de csakhamar gonosz sejtelmek támadtak. Félelme nem is volt alaptalan és idővel, a miat kellemes otthonokban egymás mellett üldögéltek, gyakran sirdogált, ha elgondolta, hogy ő maga immár hatvanéves matróna, férje miudósze tizenöt esztendőssé kamasz. — Sokszor vitakostak maguk között ezen a természetellenes állapoton, de Mrs. Halwool egy mukkanást sem szólt a feleségének a Regent's-Parkban történt rejtélyes eseményről.

A „TORONTÁL” TÁRÓZAJA.

Egy férj, aki megfiatalodik.

Ira: J. Edwards.

Mr. Horatio Halwool gazdag ember volt. Azonkívül volt neki egy kedves, szép fiatal felesége, Harold fiacskája pedig olyan aranyos gyermek, a milyent apai szív csak kívánhat magának. Saját szép házában lakott a Regent's Park közelében. Egy csomó jó barátja is volt. Hanem azért még sem érezte magát boldognak. Nagyon bántotta, hogy a felesége csak huszonöt, ő pedig már ötven éves.

Karácsony estéje volt. Halwool ur házában vidám, jókedvű társaság gyűlt össze. A hangos kacagás és zene majd fölvetette a házat és Halwoolné asszony szépsége, kedvessége és nyájasága ifjat és vénét egyaránt meghódított. Mr. Halwool boldogságának kelyhében éppen ez a tulságos hódolat volt az a bizonyos örömcsopp.

Eszrevette, hogy fiatal felesége mily nagy vonzóerőt gyakorol a fiatalabbnak vendégekre és nagyon a szívébe nyilallott valami, ez a valami pedig meglehetősen hasonlított a féltékenységre. — Fele vagyonomat adnám érte, — sóhajta — ha fiatal lehetnek. Ha ötven kemény esztendő helyett csak huszonöt nyomná a vállamat, semmi egyebet nem kívánnék az élettől.

Teljesen bizonyos lehetett ugyan felőle, hogy felesége — a kit mint szegény leányt vett el — tiszta szívéből szereti, de mégis folyton bántotta a gondolat, hogy közte és a fiatal emberek közt összehasonlításokat tehet, a mi

csakis az ő hátrányára üthet ki. Így történt, hogy Mr. Halwool, a mint a vendégek ajánlották magukat, rávette a feleséget, hogy nyugodni térjen, maga pedig dolgozószobájába vonult, mert — a mint mondá — még fontos és sürgős levelet kell megírnia, a mi csak most jutott eszébe.

A lobogó kandalló előtt kényelmes nagy karosszékebe telepedett és töprenkedni kezdett képzelt szerencsétlensége fölött, miközben az éppen kezégyébe eső bors palackból szép lassacskán „kóstolgatott”, a mely kóstolgatás iszogatásnak is beillett. Az ajomital azonban ugy látszik, nem igen nyugtatta meg idegeit, mert terjedelmes szekében folytonosan izgett-mozgott.

Nem csekély meglepetésére egyszerre csak azon vette magát észre, hogy a Regent's Parkban sétálgat, még pedig igen rosszkedvűen. Egészen váratlan és megmagyarázhatatlan módon került oda, de azért nem törte rajta a fejét és nem is igyekezett hazafelé.

Czéltalanul bolyongott össze-viseza és félig-meddig öntudatlanul ugy okoskodott, hogy rossz kedve talán eimulik, ha sikerül magát alaposan kifárasztani. Azért hát csak folytatta sétáját, ábrándozott az éji csöndben és elkezdett hangosan gondolkozni.

— Istenem, Istenem, — mondá — csak egyetlen kivánságom van az életben, az is csak kedves feleségem jóvoltáért! Iszonyatos módon szeretném, ha mindennap fiatalabb lennék egy nappal a helyett, hogy csunyánul vénülök!

Összerezent, mert a bokrok között valami mély hang gunyolódva szólalt meg:

A hivatalos melléklet 90. számával.

Katonai és államvasutak vannak jelenleg az okkupált tartományok területén, magánvasutak nincsenek. A bosnyák-hercegovinai országos kormány, mint a képviselőház előtt fekvő javaslat tanúsítja, a doberlin-banjalukai vasut kivételével magához akarja venni a katonai vasutak hálózatát létesítve, vasuti politikájával zavartalanul működésük a maga elé tűzött gazdasági feladatok megvalósításán. A bosnyák-hercegovinai vasutálózat hossza jelenleg 784 km., esik tehát egy km vasutára 65 km² terület és 1706 lakos, ami lényegesen kedvezőbb a balkánfélszigeti vasutak átlagos mértékénél (1 km. vasutára 100 km² terület és 3178 lakos). A vasutak nyers bevételé 1894-ben kmként 3396 frtra rugott, a mi az előző (1893-iki) évvel szemben 10-8% javulást mutat, megjegyzendő lévén, hogy a bevételek emelkedése a fölolvás által bemutatott tíz évi táblázatban folytonos. A beruházás és az üzemelés évi kilométer-kvótájának levonása után marad nyereség 462 frt kmként, ami azt jelenti, hogy a bosnyák-hercegovinai vasutak viselvény összes terheit, kmként ennyit tudnak beszolgáltatni a kincstárnak. A személyforgalom adatainak megfigyelésénél érdekes tapasztalat, hogy az csak a IV. kocsiosztály behozatala óta vett nagyobb lendületet; az 1884. és 1893. közötti tíz esztendő alatt szállított összesen 3,077.770. személyt, a miből 2,309.472 esik a IV. osztályra. A személyforgalom emelkedése különben folytonos, és örvendetes befolyást gyakorol a lakosság létükörének támogatására és az izgatott befolyásának csökkentésére. A bosnyák-hercegovinai vasutakon a krajczáros kmtarifát alkalmazzák: IV. osztály 1 kr., III. osztály 2 kr., II. osztály 3 kr., I. osztály 4 kr. Az áruforgalom 1884-től (47.800 tonna) 1893-ig (406.707 tonna) megkilencszereződött; a végzett tonnakilométerek száma ugyan ezen idő alatt 7,240.757-ről, 33,153.616-ra emelkedett. Az egész vasutálózat építési és felszerelési költsége 23,047.393 frtra rug; a doberlin-banjalukai rendes (1.44 m.) nyomtávú vasut kivételével az okkupált tartományok többi vasutai mind keskenyvágányúak (0.76 m.), ami annál érdekesebb, mert a bosnyák-hercegovinai vasutálózat megelégedő kedvező üzleti eredményei ilyen módon bizonyosságot szolgáltatnak a keskenyvágányú rendszernek teljes üzemképessége mellett nemcsak viszínális, hanem magasabb rendű pályákon is.

A fölolvás előadását következőleg fejezte be:

Ezekben voltam bátor vázolni önök előtt az okkupált tartományok vasuti hálózatát, megjelölni a bosnyák-hercegovinai országos kormány vasuti politikájának törekvéseit és bemutatni az elért eredményeket. A fölörölt hiteles adatokból meggyőződést szerezhetek arról, hogy a modern közgazdasági haladásnak egyik leg-hatalmasabb tényezője: a vasut, erősen dolgozik az európai keletnek ezeknek a nem régen még teljesen vad vidékein, a civilizáció terjesztése érdekében; meggyőződést szerezhetek arról, hogy az okkupációs kormányzat helyes uton halad a vasutépítés terén, mert a viszonyokhoz

Valahányszor felesége sirni kezdett, a gyerekeifj ideges, nyugtalan lett és végre is kiment a szobából. Kis idő múlva a dolgozó szobában akadt rá az asszony, a hol nagy élveséssel megszólta a szebeiből előhúsgált gyümölcsöt és mézeskalácsot és teljesen el volt merülve valami ifjusági olvasmányba. Ilyenkor nagyon elszégyelte magát, de a kísértésnek nem tudott ellentállani és másnap megint csak megeselekedte.

Végre bekövetkezett a rettenetes nap, és férfiaságának utolsó jelvényeitől is meg kellett válnia — nem viselhetett többé hosszú kabátot és csilinderkalapot. Sokáig húzta halogatta a dolgot, de végre is engedni kellett, mert már nem bírt ellentállni a vágnak, hogy a többi gyermekekkel golyózni menjen. Szíve vérzett, a mikor fehérhaju felesége zokogva felöltöztette a rövid ujjasba és térdig érő nadrágocskába, de mindent elnyelő golyózási szenvedélye csakhamar felvidította — és végre is belenyugodott a megváltozhatatlanba.

Ilyes időtöltések közt lassan tellett az idő. Mr. Halwool folyton pajtásaival mászkált, katonásdit játszott és már egészen beleélté magát a boldog gyermekkorba, a mikor egy szép napon egy nagyobbacska fiú játékközben úgy oldalba dobta a labdával, hogy — felébredt és terjedelmes karosszékekben találta magát. A kandalló párkányán levő boros palaczk pedig egészen üres volt.

Nagy megkönnyebbüléssel nézett maga körül, a mikor rájött, hogy az egész csak gonosz álom volt. Lábjárást a hálószobába lopózott. Felesége mélyen aludt és az éjjeli lámpa halvány fényénél sokkal szebbnek látszott, mint valaha.

Mr. Halwool hálaadó örömkönyveket hullatott és többé soha sem érezte magát szerencsétlennek.

alkalmazkodni tud és eképen a legvérmesebb reményeket tulszárnyaló eredményeket ért el. Az ország anyagi és kulturális érdekeit egyaránt szolgálja a lokomotívval is, mert kezében az is részese egy jól megfontolt, egységes eszme megvalósítását lankadatlanul előmozdító munkálkodásnak. A brod-szerajevo metkoviczi vonal kiépítése kielégítette a legsürgösebb szükségletet; összekötő kapcsot létesített az ország különböző részei között, közelebb hozta egymáshoz és Európához a lakosságot, előmozdította a gazdasági javak kicsérélését, s ennek révén a jólét emelkedését. Azután következett a lasva-travnik-bugojno-arzsanoi vonal — ez már a gazdasági fejlődés útjára terelt ország érdekeit szolgálja, mert lehetségessé teszi, hogy Spalaton át a rendszeres tevékenység segítségével mind magasabb színvonalra emelkedő mezőgazdaság, állattenyésztés, erdőgazdaság termékei az ország határaitul és pedig első sorban a mindezeknek hiájával szüklőködő Dalmáciában értékesíttessenek. Eképen lesz Metkovicz Bosnyákország és a Hercegovinának kikötője Albánia s általában a Levante felé, Spalato pedig Dalmácia és később a nyugati kikötők felé irányuló forgalom részére. Az európai vasuti összeköttetés számára a gőzpont Budapest; erre kell utját vennie árunak és utasnak egyaránt, akár Európából az okkupált tartományokba, akár onnan Európába akar menni. A bosnyák-hercegovinai országos kormány vasuti politikája ilyen módon mozdítja elő a gondjaira bízott lakosság javát, egyben biztosítva a monarchia legfőbb érdekeit. Egész Európa élénk érdeklődéssel nézi, hogy mit mivel monarchiának az európai mandátummal rábízott tartományokban és érdeklődése abban a mértékben fokozódik, amint meggyőződést szerez arról, hogy tényleg megtörténik ott, amire 1878-ban olyan nagyon kevesen számítottak: Ausztria és Magyarország a Balkánfélsziget mintacsorzágaivá teszi Bosnyákországot és a Hercegovinát. Büszkének lehetünk rá, hogy magyar államférfi, Kállay Béni szerzi meg nekünk ezt a dicsőséget és csak méltányos, ha a magyar közvélemény elismeréssel adózik neki bosnyák politikájáért. Ennek a politikának szilárd alapja az ottani viszonyok alapos elismerése és ezekhez a viszonyokhoz való alkalmazkodás képessége. A mi nyugati világunktól annyira eltűt Keleten az egyik nélkülözhetetlen föltétele a sikernek. És hogy ezzel a módszerrel milyen sikereket lehet elérni, arról tanúságot tesznek épen a bosnyák-hercegovinai vasutak is.

HIREK.

Tájékoztató

Május 13. A tor. m. gazd. egyesület közgyűlése.
Május 16-19. Országos vásár.
Május 19. A tor. közm. egyesület estélye.
Május 19. Tisztviselői ülés.
Május 20. Torontálmegeye tavaszi rendes közgyűlése

A gőzfűtő naponta reggeli 5 órától nyitva van nek részére kedden és pénteken délután.

— A megyei állandó választmány. A vármegyei tavaszi közgyűlést megelőző állandó választmányi ülések a mai nappal kezdődtek meg.

— Kinevezés. Az igazságügyminiszter Kirics Miljov lippai ügyvédjelöltet a panaszosok kir. járásbíróvához jegyzőnek nevezte ki.

— Városi közgyűlés. Nagybecskerek városi képviselőtestülete ma délután tartotta rendes havi közgyűlését, amelynek lefolyásáról lapunk holnapi számában hozunk részletes tudósítást.

— A jegyzői szaktanfolyam tanulmányútja. A torontálmegeyei jegyzői szaktanfolyam előadói kara régóta szükségét érzi, hogy tanfolyam hallgatói, különösen azokat, akik még eddig jegyzői irodában nem működtek, elméleti kiképzetésük mellett tanulmányaik gyakorlati érvényesítésének módjával is megismertesse. A községek közül, amelyek a közigazgatási eljárás gyakorlati bemutatása szempontjából szóba jöhettek, Franzfeldre, mint az ország egyik legjobban adminisztrált községére esett a választás. Ide rándultak át az elmúlt szombaton a jegyzői tanfolyam előadói és hallgatói, akiket megérkezésükkor Jablonszky Miklós járási főszolgabíró és a járás jegyzői kara fogadott. A községházán, ahova ezután vonultak, formális képviselőtestületi gyűlés tartatott, amelynek folyamán a tanfolyam

hallgatói gyakorlatilag is megismerkedhettek a községi képviselőtestületi ülések vezetésének lefolyásának módjával, valamint később a készítésének eszközölése, a házközösségi ügyek, az árvavagyon kezelése, az árvák, gyámoltak és gondnokoltak nyilvántartásának vezetése, a községi adókönyvek, kivétési lajstromok, pénztári naplók vezetése stb. körül követendő eljárás gyakorlati keresztülvitelével. Mindezeket Jablonszky főszolgabíró, aki a próba-képviselőtestületi ülés megalakítása és vezetése körül szükséges teendőket személyesen végezte, a tanfolyam előadói karának közreműködésével és bevonásával a tanfolyam hallgatóival világos, szakszerű modorban meg is beszélt. A tanulmányút sikere meggyőzte a tanfolyam előadói karát róla, hogy az elméleti kiképzés csakis az ilyen gyakorlati módszerrel való kapcsolatban járhat azzal az eredménnyel, amelynek elérése a tanfolyam célja. A gyakorlati jelentőség, amit a franzfeldi tanulmányút nyilvánulásra hozott, legelőbbben is abban a kényszerítő erővel felszínre kerülő szükségességben mutatkozik, hogy az ilyen tanulmányutakat eszenul állandósítani kell.

— Gyűlés egy templomra. A Felső-muzslyán építendő róm. kath. templom alapja javára újabban Radits Pál szőregyi r. kath. plébános a 36. sz. gyűjtőben 10 forintot küldött be.

— Betiltott munkásgyűlés. Nagybecskerek munkásait tegnap, vasárnap délután két órára gyűlésre hívták egybe, amelyen május 1-jének munkás-világünnepé való nyilvánítása és az a kérdés, hogy mit akarnak a szocialisták, került volna megvitatás alá. A rendőrség azonban nem engedte meg a gyűlés megtartását, mint értesülünk, azért, mert emberei a tisztai töltsékre rendelék ki s így a gyűlésen való rend fenntartására hatósági közegot nem állíthatott.

— Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Szajkó Arpád nagybecskerek kir. járásbírói irukot a kassai kir. ítéltáblához helyezte át.

— Egy parasztgazda keserve. Vettük és közreadjuk az alábbi sorokat:

Tisztelt szerkesztő ur!

Beletörődtem lassan, hogy a délmagyarországi parasztegyletnek néhány esztendője pénzeket küldjek Temesvárra, pedig hogy nagyon keservesen esett, tessék elhinni, mert hát bizony, tetszik tudni, tenger sok az egyenes meg nem egyenes, meg mindenféle egyéb adó ugys, amit a szegény ember fizet, ha ugyan ezekben a rossz időkben, amikor a búzának jóformán ára sincs, fizetni tud. De hát isten neki, gondoltam, mégis csak az én véreim ülnek ott abba a parasztegyletben, majd talán rám is gondolnak, ha beköszönt a sanyaru hét esztendő. Meg is jött ihol ni, árva, nyomoruság a kísértésben. Most volna az ideje megint, hogy a filléremet küldözgessem Temesvárra, de bizony most már megbicsakolom magam és azt kérdelem, hol vagy Adám? Hát tulajdonképen minek is fizetődik abba a hires parasztegyletbe a sok fillér, amikor még fé se néznek a szegény emberek, hogy hát minő is a sora? Az én szegényes eszemmel úgy gondolnám, hogy az ilyen időben, amikor az isten csapása ránk nehezdedt, mégis csak tenni kellene annak az egyletnek, vagy kicsodának valamit miértünk is, akik olyan pontosan hordjuk oda a keservesen félrarakott garast. Már pedig színét se látom az én jó egyletemnek, pedig most elkelném a gondoskodása. Bezzeg furán volnánk az egylettől, ha hatóság meg az embertársaink is öltö raknák a kezöket. Ezt a panaszomat kérem alázattal, hogy felvegye a becses ujságjába.

Egy földmives.

Az egészséges észjárással megírott levélhez, amikor közöljük, nincs egyéb hozzátenni valónk, mint az a tanácsunk, hogy az Egy földmives ne fizessen többet az egyletnek, más szóval hagyja faképnél az egyletet, ha rájött, hogy nemcsak segítségre, de még jótanácsra se számíthat onnan.

— Lelketlen fiú. Nagy-Jécsarói lapunkat felháborító esetről értesítik, melyet egy odavaló fiatal ember követett el a minap édes apján. Bettendorf Fülöp az apját, mert valamit megfedte, a földre teperte, azután csizma sarokkal agyba föbe rugdosta a szegény tehetetlen öreg embert. Az öreg feljelentést tett fia ellen.

— A nagyikindai járási székház ügye. Nagyikindai lapjársunk, a T. K. legutóbbi számában sok mindenfélét regél egy bízottág határozatairól, amely a járási székház ügyében Grób Béla főszolgabíró elnöklése alatt ülésezett a napokban. Illetékes helyről vett értesülés szerint a bizottsági ülésben csak egy négytagu

szűkebb bizottságot küldtek ki, amelynek a további teendőik eszközölése lesz a feladata. Eyny az egész, ami a bizottság ülésén történt, minden egyéb hírlés csak hírgyártási tulbusgóság szüleménye.

Távozó főispán. A király, mint a hivatalos lap legutóbbi száma közli Sándor Bólat, Bécs-Bodrog vármegye és Zombor sz. kir. város főispánját ezen állásától saját kérelmére felmentette s neki ez alkalommal sok évi hű és buzgó szolgálati elismerésül a Szent-István-rend kiskeresztjét díjmentesen adományozta.

— **A magyar Koch.** Nagy-Ósztről vesszük a hirt, hogy a odaváló lelkész, Kauten Mihály nagy sikerrel gyógyítja a tüdővésses betegeket, az általa föltilált gyógykezelés szerint és már is számos példával és bizonyítvánnyal rendelkezik biztos gyógyításának igazolására. Kauten teljesen ingyen gyógyít mindenkit, sőt a már felgyógyultaktól sem vesz el egyetlen fillér jutalmat sem, ami miatt természetesen sok baja volt már az orvosokkal s díjtalan gyógykezeléséért különféle saklatásokat állott ki. Ő mindenkinek, ki akár személyesen, akár pedig levélben fordul hozzá, megadja a tüdővéss ellen kért tanácsot, minden díj nélkül és a gyógymódja olyan, hogy bárki is alkalmazhatja. Ninos módunkban ezeknek a dolgoknak a valóágáról ezidő sserint meggyőződést szerezni s ezért csak egyszerű köléstükre szoritkosunk, remélve, hogy megfelelnek a valóágának. Csak örvendeni tudánk, ha magyar ember lehetne az, aki először mutatja meg az utat a szenvedők ezreinek a nem várt gyógyulás felé.

— **Halálozás.** Verseczről írják, hogy ott e hónap 22-én Weifert Károly, a város egyik legutóbbi polgára meghalt. A boldogult szabadságharcunkban mint honvéd tévéken részt vett s birtokosa volt az arany érdemkeresztnek is. Temetésén több hivatal, egyesület és testület jelent meg.

— **Megkéselt kibicz.** Szerb Csenén, mint lapunknak jelentik, a napokban este az ottani nagykorosmában Pavlov Mita fiatal szerb gasda három társával huszonegyezett. Eleinte rendezesen ment a „hazai csendes“, míg Pavlov jelentékeny összeget nem nyert társaitól. Pavlovnak folytonos sserenoséje azonban gyanus kezdett lenni a társaság előtt. Játék közben egyszer aztán Tyirity Mita, ki a játékok mellett kibiczelt, észrevette, amikor Pavlov a kártyából egyet az asztal alá csusztatott. Erre dulakodás támadt a játékosok között. Pavlov késsel rontott Tyirityre, de az a sötétben egy pár ütleggel a fején elmenekült. Az utcsán azonban Pavlov utólérte és késsel három helyen életveszélyesen megszurta. Miután a megindított nyomozás során kiderült, hogy Pavlov régóta tör Tyirity életére, a büntető bíróság őt ssándékos emberölés kísérlete miatt vonta felelősségre.

— **Meggyilkolt molnár.** A Karánseba közelében fekvő Bukosnica községben egy Vutkán Koszta nevű vagyonos molnárt tegnap reggel virradóra ismeretlen tettesek kegyetlen módon meggyilkoltak. A gaz gyilkosok véres tettük elkövetése után jelentékeny összegű pénzt és nagyobb értékű tárgyakat raboltak el az áldozattól, kinek holttestét a szomszédok csak a déli órákban találták meg. Az esetről nyomban jelentést tettek a csendőrségnek, mely a rabló gyilkosok nyomozását megkezdte.

S z i n h á z .

Két operette-premiére.

A „Koldusdiák“ és „Gasparone“ népszerű szerzőjének semmi oka sincs a felett röstelkednie, hogy fiatalabb éveiben megírta a „Boszorkányvár“ című operettjét. Sem kisebb, sem nagyobb baj nem esett meg vele itt, mint a mi például, — hogy kisebb embert ne említsünk — Strauss Jánost annyiszor érte, t. i. az, hogy gyönyörű zenéjét egy hálátlan és hatánelküli szövegkönyvre pazarolta. Ebben rejlik oka annak, hogy est a bájos operettet, legalább a mester többi műveiből viszonyítva, oly keveset adják.

Hogy mi történik a „Boszorkányvár“-ban? El lehet mondani igen hamar. Valamelyik tengerparton áll egy elhagyatott kastély, melyben azonban éjjel igen sokszor világosságot lát a nép, amiért szellemeket sejt és a fenti névre keresztelte a kastélyt. Bizonyára ki méltóztatik táálni, hogy ezek a szellemek csak talmiból valók. Egy előkelő kompanya gróf, ssinész, lovagok, katonák és civill urak, ugyanis idejár mulatni, de a tengerföldi oldalon, úgy hogy a

nép nem látja őket, hanem szellemestélynek tartja az éjjelenként lefolyó orgiákat. Csak egy ember kételkedik ebben a dologban, a katonaviselt Józsi (Gergely), ki ráveszi pajtását Andrást (Ferenczy), hogy kísérje el. A két fiúnak ez a hőstette nagyon örvendetes, mert ebből lesz a gyönyörű harmadik felvonás, melynél szebbet keveset komponált Millöcker. Eljönnek tehát a boszorkányvárba, ahol épen viggan mulat a társaság s meggyőződnek mindketten arról, hogy itt nem szellemek, hanem emberek, sőt igen kedélyes emberek tivornyáznak, kik szívesen fogadják a jövevényeket, sőt ami ez operetben nem is meglepő, terezetteket is énekelnek velük. Coralie (Halmayné), a bájos énekesnő ott hagyja szeretőjét a vén gróft s az ifju paraszthoz szegődik. Reggelre persze vége az álomnak, s a két fiu visszatér falujába, hogy elvehessék Veront (Pogány) és Marcsát (Serfözy).

Ehhez a nem nagyon szellemes, de még mindig kedvesebb szöveghez, mint amiben például vasárnap volt részünk, írta Millöcker azt a dallamos, fülbemászó zenét, melyet annál jobban megszeretünk minél többször halljuk. Igazi inspiráció szüli az ilyen édes dallamokat, amilyeneket — fájdalom — csak nagyon kevesen tudnak manapság írni.

Az előadás feltétlen dicséretet érdemel. Nem emléksztünk, hogy a mi szinpadunkon operettet hallottunk volna, melynek ugy összhátása mint egyes részeletei annyira kifogástalanok lettek volna, mint a „Boszorkányvár“. Első sorban Halmayné (Coralie) illeti az elismerés, ki egyaránt jeleskedett mint színésznő és énekesnő. Pompás éneke és sikkes játéka megérdemelt tapsokban részesült. Gergely pihent hanggal és előkelő izléssel énekelte Józsi szép áriáit. Az est fénypontja az ismert dal „O te ég-szin tengerszem“ (O du himmelblauer See) volt, melyet Gergely és Ferenczy, duettben majd Halmaynéval terezetteben énekeltek. A finoman árnyalt ének zajos hatást keltett, úgyhogy meg kellett ismétetni. Pogány Janka szintén igen jól volt disponálva, s a nem egészen új, de mint a tapasztalat bizonyítja, örökké hálás coupletből, melynek refrainja „egy kis amitás egy kis számítás“ megszámlálhatlan strófát kellett énekelnie. Igen jól feleltek meg feladatuknak Serfözy Zsenni, Boross Endre, Nagy Gyula, s amit hálásan kiemelünk, a zenekar, mely ezuttal ép oly szabatosan mint diszkrétül kísérte az éneket.

*

A „Libapásztor“, Forray Miklós operettjének tegnapi előadásán többeknek feltűnt, hogy egy uri ember, ki hajdani dus fűrtjei rohamos elvészése következtében feltett süveggel szokott a színháshoz járni, folyton emelgeti a kalapját. Megkérdeztük miért teszi ezt.

— Kérem én mindig levezem a kalapomat, ha egy régi ismerőssel találkozom, — volt a felelet.

— Es kit méltóztatott üdvözölni?

— Offenbachtól Kontig minden zeneszerzőt és Zellől Hoavay Hugóig minden librettistát.

Enek az urnak, kinek bár rövid a haja, de hosszu és jó a memoriája, igaz van s nekünk az itéletéhez semmi hozzátenni valónk sincs. Csak azt az egyet, amit ismét öömmel konstatalunk, hogy Halmayék tegnap is pompásan játszottak s hogy a szép számú közönség sokat és szívesen tapsolt Halmayénak, Pogány Jának, Serfözy Zseninek, továbbá Hidvéginek, Nagy Gyulának és Boross Endrének, kik szép énekükkel és kacagató játékkal bőven gondoskodtak s régi vicczek dacára is jól hangolt közönség mulattatásáról.

b.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése április 29-én.)

Budapest, április 29. (A „Torontál“ eredeti távirata) Szilágyi Dezső elnök bejelenti, hogy Nyitrán dr. Janits Imrét választották képviselőnek, Bolgár Ferencz hangsúlyozza, hogy a választást vita tár-

gyává csak azért nem tessik, mert az előfordult visszaélések miatt ugvis kérvénynyel támadják meg Kubinyi Géza, mint a választásnál jelenvolt bizalmi férfiak egyike kijelenti, hogy a választásnál visszaélések nem történtek: ezért felelősséget is vállal. Több apró bejelentés után Szilágyi elnök bejelenti, hogy holnap nem lesz ülés. A szerdai ülésen Perczel belügyminiszter felel Györffy Gyulának a biharmegyei nőegylet, Holló Lajosnak pedig Kosuth Ferencz választói joga ügyében tett interpellációjára Azonkívül felel br. Bánffy miniszterelnök a magyar udvartartás dolgában Meszlény és Apponyi által tett interpellációkra is.

A májusi előléptetések.

Budapest, április 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: Ferencz Szalvator főherceg a Bechtolsheim nevet viselő 15. dragonyos ezredhez alezredesnek, gróf Uexküll-Gylleband lovassági tábornoknak, Galgóczy altábornagy a przemysli hadtest parancsnokának, továbbá Schmelles Ernő, Guttenberg, Hochmeister, Pleitner, Kleinschmidt, Meldern, gróf Paar Alajos, báró Mertens, Ketzek, Bolla kassai III. honvédkerületi parancsnok, herceg Lichtenstein főlovászmester, Rohonczy budapesti várparancsnok, Horsetzky, Drathschmidt, Schönau, Pittrich és Laxitsch vezérőrnagyok altábornagyoknak nevezettek ki.

A királyné útja.

Budapest, április 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Erzsébet királyasszony május elsején Bécsbe jön, innen pedig Lainszba megy.

A pozsonyi szabadelvűpart.

Budapest, ápr. 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Pozsonyból telegrafálják, hogy ott tegnap alakult meg a városi szabadelvű part Eszterházy főispán elnöklése alatt.

Polgarmesterválaság Bécsben.

Budapest, április 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják, hogy dr. Gröbl Rajmund polgármester az antiszemita legutóbbi választási győzelmei következtében a jövő hó folyamán lemond.

Városi színház.

Ma, hétfőn, 1895. évi ápril 29-én

A SZINITANODA.

Operette 4 felvonásban. Írta: Alexander Bisson. Fordította: Evva L. és Rákosi V. Zsénjét szerzette: Louis Greh. (Rendező: Boross Karnagy Bihari.)

S z e m é l y e k :

Kavenkadesz, igazgató	—	Nagy Gyula
Valentine, a leánya	—	Hahnel Aranka
Polyhimnia, testvére	—	Szakácsné
Bobnyák, magánzó	—	Mátray
Szeleburdi Raoul, unokaöccse	—	Hidvégi
Szimpliczius, altanító	—	Boross Endre
Gatéklu, egy vidéki bérlő	—	Eröss
Züzetle, a huga	—	Serfözy Zsenni
Tamburine, színésznő	—	Pogány Janka
Helén,) növendékek	—	Csige Böske
Serpolet,)	—	Erössné
Rakett, szobaleány	—	Szepessy Paula
A sziget öre	—	Serfözy György
Egy matrözgyerek	—	Kürthy Juliska.
Titine, növendék	—	Borossné Mari
Flaupin, kapus	—	Palotay
Törvényszéki biztos	—	Boross Pál
Irnök	—	Eröss
Gusztáv, pincér	—	Palotay Gy.
Felügyelő	—	Lévay Ilon
Egy vendég	—	Tantosi

Történik az 1-ső felvonás a békák szigetén, a 2-ik Párisban, Kavenkadesz iskolájában, a 3-ik szintén Párisban, Raoul lakásán, a 4-ik Saint-Claudianban a „Czimeres ökrhöz“ címzett vendéglőben. Idő: jelenkor.

Holnap kedden, ápril hó 30-án, bérlet 12. számban:

Romeo és Julia.

Shakespeare tragédiája.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájler Lajos.

Helyettes szerkesztő: Kabos Bertalan.

SCHLICK-féle vasöntő- és gépgyar-részvénytársaság
BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: VI. ker., külső váci ut 29-35.
Városi iroda és raktár: Podmaniczky-utca 14.

Gőz- és járgány eséplő-készületek,
számos első díjjal kitüntetve. SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,
mélyítő és egyetemes aczel-ekék,
eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle
egyvasu ekék, talajmivelő eszközök
valamint
Schlik-féle szab. „HALADÁS” sorbavető-gép

Takarmánykészítő gépek, darálók, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekető és marokrakó arató-gépek és fűkasáló-gépek, szállítható mezei vasutak stb.

Előnyös fizetéssel feltételek. Legjutányosabb árak.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve. (338-12.1)

!Pénz!
földekre és házakra
a legolcsóbb kamatok mellett
a legkisebb ö-szegtől a legmagasabbig közvetítetik.
A visszafizetés tetszés és tehetség szerint történhetik.

Pontos és gyors keresztülvezetés felett mindenki meggyőződve lehet és szolgálók minden e szakmába vágó felvilágosítással bérmentve.

Együttal ajánlom magamat mindennemű állami és magánorsz. jegyek, arany és ezüst pénzek, idegen bankjegyek méltányos bevásárlása és eladására, nemkülönbben mindennemű szelvények beváltására. 141-20.10

Igérvények minden huzásra.
Részletlevelek valamennyi sorsjegyekről.
I. nagybecskereki váltó- és bizományi üzlet
Kadelsburger L.

MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI TAKARÉKPENZTÁR
Budapest, Deák Ferencz-utca 7. sz.
engedélyez

törlesztéses jelzalogkölcsonöket földbirtokokra
a kimutatott földadó vagy becslés alapján

Feltételek: 50 éves törlesztésre évenként 100 frt kölcsön után 5 frt 35 kr,
kisebb kölcsönöknél 5 frt 45 kr

mely évi részletekben kamat- és tőketörlesztés foglaltatik.

Kölcsönkérvényekhez a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv hitelesített alakban csatolandók.

A legkisebb engedélyezhető kölcsön 1000 frt. (381-65)

Van szerencsém a n. é. közönségnek b. tudomására adni, hogy az eddig a helybeli piacon, a szerb hitközség házában levő, 21 év óta fenálló

czipő-raktáromat

ez évi ápril hó 25-étől az ujonnan épített Kovács-féle házba helyeztem át.

Törekvésem lesz a n. é. közönség irántam tanúsított bizalmát szolid és olcsó kiszolgálás által továbbra is kiérdemelnem.

Nagybecskerek, 1895. ápril hó.

(331-10.3)

Tisztelettel
Eberhardt Antal.

Arverési hirdetményi kivonat.

A pancsovai kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Csabania Dusan végrehajthatónak Wittomirov Mladen végrehajtást szenvedő elleni 75 forint tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a pancsovai kir. tvszék területén lévő, Jarkovácson fekvő 1332 sz. tjkvben felvett Wittomirov Mladen tulajdonánál nevezett a 83. helyrsz. I. dűllőbeli

1 hold I. oszt. szántóra 196 frt, b) 83. helyrsz. II. dűllőbeli 2 hold I. oszt. szántóra 392 frt, c) I. dűllőbeli 83. helyrsz. 1 hold II. oszt. kaszálóra 308 frtben ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1895. évi június hó 27-ik napjának délelőtt 9 órakor Jarkovácson megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 19 frt 60 kr, 39 frt 20 kr, 30 frt 80 kr középpénzben vagy az 1881: 60. t. cz. 42 §-ában megjelölt árfolyammal és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt Igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképesnek nyilvánított értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy 1881: 60 t. cz. 170. §-a értelmében bánatpénz előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Pancsován, 1895. évi március hó 12. napján a kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

(327-1.1)

Medzihraszky,
kir. tszéki bír.

18640. szám 1895.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törvényhatóságánál nyugdíjazás folytán megüresedett s a folyó évi május hó 20-án tartandó közgyűlésen választás útján betöltendő pancsovai főszolgabírói és az ennek betöltése folytán netán megüresendő egyéb állásokra ezenel pályázat nyitattik.

Főszolgabíró illetménye: 1320 frt fizetés, 200 frt irodai átalány és 450 frt uti-átalány.

Felhivatnak pályázni kívánók, miszerint az 1883. évi I. t. cz. értelmében felszerelt kérvényüket a vármegye főispánja Rónay Jenő ur ő méltóságához czimezve legkésőbb folyó évi május hó 19-ig annál inkább nyujtsák be, mert a később beérkező kérvények nem lesznek figyelembe vehetők.

Daniel László,
alispán.

(338-2.1)

(Utánnymat nem díjaztatik.)

945. szhoz köz 1895. Nagykikindai járási főszolgabírótól

Pályázati hirdetés.

A nagykikindai járáshoz tartozó Mokrin községben a segédjegyzői és irnoki állás betöltendő lévén, ezen állásokra nézve ezenel pályázatot nyitok.

A segédjegyzői állással 500 frt évi fizetés és 100 frt lakbér illetmény; az irnoki állással 500 frt évi fizetés van egybe kötve.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állásokra pályázni óhajtanak s arra az 1883: I. t. cz. alapján jogosítva vannak, hogy képesítési okmányaikkal felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi május hó 15-ig annál is inkább beadják, mert a netán későbbben érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Az irnoki állásra pályázóktól különösen az adóügyekben való jártasság és ennek igazolása megkívántatik.

Nagykikindán, 1895. évi ápril hó 20.

G r ó b,
főszolgabíró.

(339-3.1)

945. szám. p. 1895.

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényezék mint birtokbírószék ezenel közzé teszi, hogy a Temes-begavölgyi vízszabályozó társulatnak — Módos, Szerb-Bóka és Szécsány község egyes érdekeltjei ellen védőtöltés építése céljából folyamatba tett kisajátítás kártalanítási ügyében tárgyalási határnapul Módos község érdekeltjeivel szemben 1895. évi május hó 27. napjának d. e. 9 órája Sz. Módos községéhez, Szerb-Bóka község érdekeltjeivel szemben 1895. évi május hó 28. napjának d. e. 9 órája Sz.-Bóka községéhez, Szécsány község érdekeltjeivel szemben 1895. évi május hó 31. napjának d. e. 9 órája Szécsány községéhez oty hozzáadással tüzetik ki, hogy arra az összes érdekeiket megidéztenek, hogy továbbá elmaradásuk a kártalanítás fölött hozandó érdemleges határozat hozatalát nem gátolja; hogy a tárgyalásról való elmaradásuk, avagy külön értesítésük elmulasztása esetén igazolásnak helye nincs s végül, hogy érdekeiknek képviselőtére Manojlovits Miklós nagybecskereki ügyvéd ügygondnokul kineveztetett.

Kelt Nagybecskereken, a kir. törvény-széknel 1895. évi január 26-án.

Zsiros Lajos,
elnök.

Szmetana György,
jegyző.

(332-3.2)